

našega Centralnega šolskega zobnega ambulatorija v Ljubljani, ki je knjižico izdal proti nizki ceni Din 6.—, za šolske otroke pa le Din 4.— in pomagamo s prodajo uresničiti načrt tega ambulatorija, ki namerava polagoma osnovati potujoče zobne šolske ambulatorije za vso dravsko banovino. Zato apeliramo na p. n. upravitelje (-ice) in učitelje (-ice), da podprejo to plemenito akcijo edino s tem, da razprodajo poslane knjižice. Za uslugo in trud se vsem kar najlepše zahvaljujemo.

Kuratorij C. š. Z. A.

Grum Rado,
podpredsednik.

— **Zahvala Trbovelj.** Podmladek rdečega križa v Trboveljah je, hoteč olajšati bedo trboveljske rudarske dece, zaprosil v pričetku tek. šol. leta Podmladke širimo dravske banovine, da bi pomagali po svojih močeh pri prehrani gladnih otrok. Naša prošnja je naša toliko odziva, kolikor ga ni nihče pričakoval. Za to naše veselje iznenadenje smo dolžni zahvaliti vsem darovalcem, posebno pa še učitelstvu, ki je znalo deci prikazati trpljenje njihovih trboveljskih tovarišev in tako vzbudilo v njih srce usmiljenje. Zal ne moremo radi preobširnosti akcije objaviti darove vsakega Podmladka posebej; zato podarimo v naslednjem celotni uspeh te pomožne akcije. Okrožnic je bilo razposlanih nekaj nad 400. Denarnih podpor smo prejeli 78 v skupnem iznosu 6773 Din. Denar se uporablja za nabavo mleka, ki se dnevno deli s kosom kruha najrevnejšim in najšibkejšim učencem. Nekaj denarja se je porabilo tudi za popravilo čevljev učencev, pa tudi za obleke. V blagu je poslalo podporo 70 šol. Po železnici smo prejeli 62 pošiljki v skupni teži 6467 kg. Največ je bilo krompirja in sicer 2554 kg, za tem 1410 kg fižola, 635 kg jabolk itd. do raznih malenkosti, ki so bile jasne priče, da je pri zbiranju sodelovalo vse od resnejših in razumnejših učencev višjih razredov do sladkosnednih malih učenčkov I. razreda, ki so se odrekli svojim »cukrčkom«, da, celo sladkim dateljnom in čokoladi, da so jo lahko poslali svojim bratcem v Trbovelje, ki si takih sladkosti ne morejo privoščiti. Nadalje je Podmladek prejel nekaj nad 1200 najrazličnejših kosov oblačil, med katerimi je bilo mnogo novega, skoroda vse pa v takem stanju, da so trboveljski Podmladkarji z veseljem sprejemali posamezne dele obleke: eden hlače, drugi čevlje, tretji krilo itd. — V imenu vse obdarovane dece, ki je ni malo, izrekamo toplo zahvalo vsem tovarišem, ki so se odzvali naši prošnji in jih prosimo, da tolačijo tudi svojim učencem-darovalcem iskreno hvaležnost trboveljskih otrok. — Poverjenik P. R. K. v Trboveljah.

— **Olajšave udeležencem XIII. Ljubljanskega velesejma** od 3. do 12. junija 1933 v pomorskem prometu. Jadranska plovdba d. d. Sušak je dovolila udeležencem XIII. Ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 3. do 12. junija, vožnjo olajšavo na ta način, da se vozijo v višjem razredu, plačajo pa ceno enega razreda nižje, za dopotovanje od 29. maja do 12. junija, za povratek od 3. do 17. junija. Dubrovačka plovdba d. d. je priznala iste ugodnosti v času od 20. maja do 20. junija. Brodarska A. D. Boka je dovolila 50% popust na vseh svojih parnikih od 20. maja do 20. junija t. l.

— **Na banovinski vinarski in sadjarski šoli** v Mariboru prične novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Šola je dvoletna ter ima internat za 60 gojencev in 57 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami.

Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih). Mesečna vzdrževalnina znaša od Din 25.— do 300.— in se določi individualno po premoženjskih razmerah prosilcev.

Prošnje za sprejem (kolek Din 25.—) je poslati ravnatelstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti: krstni list; domovnico; odpustnico, odnosno zadnje šolske spričevalo; spričevalo o navedenosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; obvezno izjavo staršev, odnosno va-

ruha, da bodo krili stroške šolanja. Pridni sinovi manj premožnih posestnikov, ki reflektirajo na znižanje mesečne vzdrževalnine in žele banovinsko stipendijo ali stipendijo sreskega kmetijskega odbora, morajo priložiti tudi premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev in izjavo, da ostanejo po končanem šolanju na domači kmetiji.

Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

— **Učiteljem pevovodjem in organistom.** Podpisnemu je ostalo iz l. 1912. nekoliko izvodov »Nabožnih ljudskih pesmi I. (20 napevov za mešani zbor), ki jih nudi sedaj, dokler se zaloga ne izčrpa, po Din 350 izvod proti plačilu v znamkah. Gojitelji cerkvenega ljudskega petja, bi utegnili najti v tej zbirki — o kateri piše monsij. Stanko Premrl, da »hrani v sebi dosti lepega in izrazito slovenskega« — marsikaj za svojo rabo. — Anton Kosi, Središče ob Dravi.

— **Vsa šolska upraviteljstva** se še enkrat opozarjajo na Mohorjevo igrico »Kosovsko dramo« za proslavo Vidovega dne ali drugih državnih praznikov. Brošurica bi naj bila tudi v vsaki šolski knjižnici, ker je snov čisto zgodovinska. Naroča se pri avtorju Antonu Mohorju v Mariboru, Ob jarku št. 6. Izvod igrice stane 5 Din in se manj nego dva izvoda ne razpošiljata. Igrico je pripravila kr. banska uprava z razpisom IV. No. 6092/1 z dne 24. 4. 1933.

— **Tovarišice maturantke** na drž. moš. učit. v Mariboru šol. l. 1922/23! Pošljite predloge za sestanek — proslavo desetletnice —, ki naj bi se vršil ali o Binkoštih, v začetku ali ob koncu počitnic. Kaj pa tovariši iz vzporednic? Olga Šijanec, učiteljica Ormož.

Osebnostne zadeve

— **i Napredovali so učitelji (-ice) v V. skupino:** Flisar Nikolaj iz Gaberje, Miklič Marija iz Gomiljskega, Kosar Agneza iz Škal; Burnik Alojzija iz Maribora, Mazi Vilko iz Ljubljane, Lebar Ana iz Ljubljane, Dermelj Mirko iz Ljubljane, Dermelj Ludvik, Dimnik Ivan, Dostal Rudolf in Erbenik Ivan iz Ljubljane;

— **v VI. skupino:** Križ Ottilija iz Grosuplja, Petrič Ida iz Zg. Šiške, Eržen Zora iz Begunj, Chladek Marija iz Borovnice, Zakrajšek Albin iz Blatne Brezovice, Zilindra Valerija iz Kostanjevice, Kudaš Cecilija iz Rogateca, Hren Vojteh iz Črešnjeveca, Lutar Stefan iz Črenšovcev, Požar Ivanka iz Smartna, Plevelj Olga iz Domžal, Fišer Simon iz Sv. Petra, Očakar Ana iz Sv. Križa, Zajec Olga iz Mirne peči, Vremšak Armela iz Nevelj, Hafner Kristina iz Jesenic, Veber Justina iz Zalne, Ribičič Roza, Škof Franciška iz Maribora, Božnar Friderika iz St. Vida, Bantan Julija iz Mute, Turkovič Antica iz Jesenic, Klemenčič Ivanka iz Vel. Nedelje, Kovač Marija iz Hrušice, Kutin Josip iz Maribora, Kogelnik Drago iz Brezna, Prebešek Helena iz Brezja, Pivc Olga iz Zalca, Rošker Eliza iz Vitanja, Berce Alojz iz Sv. Jakoba ob Savi, Zigon Franja iz Barja, Rogina Josipina iz Smartna, Rehar Marija iz Maribora, Rant Franc iz Smartna, Smuk Martina iz Štal, Koželj Armela iz Podove, Pugalj Anton iz Sv. Lovrenca, Vinšek Dora iz Maribora, Verk Marta iz Rogaske Slatine, Zacherl Miroslava iz Ljutomer, Zega Eliza iz Središča, Zabukovšek Ana iz Celja, Stegovec Ivan iz Vač, Kovač Antonija iz Celja, Kerbler Simon iz Ptujke gore, Koscec Ana iz Trebnjega, Kovač Viktor iz Celja, Rudolf Emilija iz Hajdine, Rupret Ivana iz Smednika, Vauport Antonija iz Slovenjgradca, Srećna Ana iz Celja, Gačnik Janko iz Guštanja, Gabrček Ivan iz Guštanja, Mihelič Ivan iz Črnceč, Mayer Ernest iz Laškega, Smolič Marija iz Šmarja, Zorn Leopoldina iz Toplice pri Zagorju, Delcot Ciril iz Razbora, Dostal Augusta iz Ljubljane, Fon Josipina iz Celja, Bruckner Tekla iz Bleda, Mejak Teodora iz Toplice pri Zagorju, Stele Cecilija iz Kamnika, Skebe Venčeslav iz Novega mesta, Štolfa Pavla iz Kočevja, Jager Marija iz Štor, Ahitk Josipina iz Rogaske Slatine, Dominkuš Marija iz Gor. Radgone, Dekleva Ivana iz Vrhnik, Venigerholz Miroslav iz Središča, Hribar Juli-

jana iz Radvanja, Jakopec Karel iz Sladkega vrha, Pikuš Berta iz Dol. Lendave, Justin Ivana iz Tunjic, Hrovat Rafaela iz Žužemberka, Križaj Ivan iz Cirkovcev, Brodnik Anton iz Most, Mandelj Amalija iz Ljubljane, Mervič Josipina iz Novega mesta, Mlinšek Franc iz Velenja, Poredoš Stefan iz Pertoce, Pelko Pavla iz Toplice, Pirnat Mara iz Novega mesta, Peyha Ignac iz Frankolovega, Piano Ana iz Celja, Podbršček Alojzija iz Trbovelj in Minkuš Avgust iz Ljubljane.

— **v VII. skupino:** Maslač Vlasta iz Maribora;

— **v VIII. skupino:** Urbančič Danica iz Trbovelj-Vod, Alt Danica iz Prevalj.

— **Prevedeni v IX. skupino:** Kotnik Konrad iz Moravč, Kocbek Josip iz Sv. Bolfenka na Kogu, Ivančič Ana iz Sv. Urbana.

— **i Praktični učiteljski izpit**, ki se je vršil pod predsedstvom dir. Fr. Kadunca na drž. učiteljski šoli v Mariboru od 24. aprila do 5. maja 1933., so uspešno položili tile kandidati (-inje): Adamič Ana, Bedekovič Pavla, Bertonec Terezija, Bračko Franc, Carlavaris Anka, Cotič Marija, Čermelj Terezija, Debevec Rozalija, Globočnik Justina, Humer Ida, Jaklič Ana, Kajč Albina, Kallat Stefanija, Kocuvan Adolf, Kočar Angela, Kleč Antonija, Koželj Marija, Krajcar Ivan, Kržišnik Avgust, Kunaver Marija, Lorber Vladimir, Mačuš Ema, Meško Jakob, Mihalič Marija, Mohorko Terezija, Najžer Bronislava, Pavline Anica, Petrovič Ivan, Pišec Karl, Podboj Stanislava, Podboj Vera, Prša s. Ignacija, Romold Zdenka, Sabadin Bogomila, Senica Alojzija, Sučić Branko, Soukal Magda, Šlibar Vera, Tavčar Lea, Tičar Stana, Trček Ludovika, Urleb Neža, Velikonja Gizela, Vybiral Zorislava. — Dop. izpit iz nac. skupine je položila Saunig Zora.

Učiteljski pravnik

Določitev draginjskega razreda za upokojece

Nekemu državnemu uslužbencu, ki je ob upokojitvi služil v kraju, kateri spada v II. draginjski razred, pa se je kot upokojenec kesneje preselil v Ljubljano, torej v kraj, ki spada v I. drag. razred, je pristojno ministrstvo prisodilo draginjsko doklado po II. razredu. To pa iz razloga, ker je bil uslužbenec ob upokojitvi uslužben v kraju II. drag. razreda.

Na tožbo tega uslužbenca je državni svet razveljavil odločbo pristojnega ministra z razsodbo št. 9258/32 od 12. aprila 1932. Ker je pravno utemeljevanje razsodbe zelo važno in načelnega pomena, ga tu objavimo v prevodu: »Z določbo § 127 urad. zakona iz leta 1931 ni določeno, da-li se bo upokojenemu državnemu uslužbencu priznala draginjska doklada po njegovem zadnjem dotedanjem službenem kraju ali pa po kraju stalnega bivališča po upokojitvi. Toda že s samim tem dejstvom, da uslužbenec po upokojitvi ni več dolžan stanovati v istem kraju, kjer je vršil službene posle, je izraženo, da je glede izbire stalnega bivališča svoboden in je treba smisel te zakonske določbe tako tolmačiti, da se mu mora draginjska doklada določiti po draginjskem razredu tistega kraja, katerega si je izbral za svoje stalno bivališče.

Enako se glasi tudi določba 1. čl. uredbe o draginjskih dokladah od 2. decembra 1931, ki določa, »da pripada osebna draginjska doklada po draginjskem razredu kraja, v katerem se upokojenec za stalno naseli«. Ta določba ne nasprotuje § 127. u. z. iz leta 1931.

Zaradi tega je izpodbijana odločba nezakonita, ker z njo tožilec ni bila priznana draginjska doklada tistega razreda, kateremu pripada mesto Ljubljana, ker se je tožitelj po upokojitvi stalno naselil v Ljubljani.

Naš glas.

PRAVILNA RABA PRAVNIH TERMINOV PRI URADNEM POSLOVANJU.

Za rabo pravnih terminov pri uradnem poslovanju je izdala bivša pokrajinska uprava za Slovenijo točna navodila v okrožnici z dne 19. avgusta 1921, št. 9067, ki je bila objavljena v »Uradnem listu« dne 12. septembra 1921, št. 11, str. 565. Najvažnejše iz te okrož-

Če žeja te in glad mori,
a skopo v žepu ti zveni,
za mal denar postregel rad
ti »Daj-Damov« bo avtomat.

nice je bilo priobčeno prosvetnim ustanovam z okrožnim razpisom bivšega vel. župana ljubljanske oblasti P. br. 8930 z dne 11. nov. 1926 v točno ravnanje in se glasi:

»Uradi naj rabijo pri svojem poslovanju nastopne pravne termine:

1. Vloga je pri uradu vloženi spis, ki postane z izročitvijo poslovni spis tega urada. Odpravek je pisarna rešitev poslov. spisa.

2. Po uradu, odnosno po osebi, kateri so rešitve namenjene, razlikujemo trije vrste odpravkov:

a) poročilo je odpravek, namenjen nadrejenim oblastvom;

b) dopisi so odpravki, namenjeni oblastvom in javnim zavodom, ki niso niti podrejeni, niti nadrejeni, kakor tudi zasebnim, fizičnim ali pravnim osebam, ki niso podrejene;

c) odloki so odpravki podrejenim oblastvom, zavodom in pravnim osebam.

Nadrejenim oblastvom se poroča, ostala oblastva, zavodi in osebe pa se obveščajo. Podrejenim oblastvom, zavodom in osebam se naroča, ostali pa se naprošajo.

3. Odlok, ki ne služi le internim namenom, imenujemo odločbo v širšem pomenu.

Odločba je ali naredba, razsodba ali posvedočba.

a) K naredbam prištevamo konkretne konstitutive upravne čine, s katerimi se dajo, izpreminjajo ali odvzemajo pravice (subjektivna prava) in nalagajo, izpreminjajo ali odpravljajo dolžnosti.

b) Z razsodbo rešujemo sporna vprašanja o obstoju ali neobstoju konkretnega pravnega razmerja, odnosno vprašanja o kršitvi subjektivnih pravic in zakonitih predpisov.

c) Posvedočba potrjuje obstoj konkretnih pravnorelevantnih dejstev ali konkretnih pravnih razmer.

4. Z razglasom se daje uradne rešitve konkretne kakor abstrakne vsebine na splošno, znanje; z okrožnico obveščamo določen krog uradov. Okrožnice spadajo pod širši pojem razpisov.

5. Zoper dozdevne nezakonite ali neprimerne odločbe se vlagajo pritožbe. Pritožbe so ali opozoritve, redne pritožbe ali nadzorstvene pritožbe.

Prednja navodila objavljamo v ravnanje, ker opažamo, da se v gotovih primerih ne rabijo pravi izrazi.

ZEMLJEPIS IN ZGODOVINA

za III. in IV. razred osnovnih šol

od J. Polaka

Stane samo 9 Din, odnosno 10 Din, a Vam zelo olajša pouk, ker Vam ni treba snovi narekovati, si otroci s tem ne kvarijo pisave in ne pravopisa ter pridobite na času. Naročite takoj vse štiri knjižice za 38 Din, odnosno one, ki jih potrebujete za sebe ali učence

v knjigarni

Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pri podružnici v Mariboru

Miroslav Zor:

Čuvajmo narodo!

(Ob pričetku časa majniških izletov.)

Ni še dolgo tega, kar sem srečal v Ljubljani z izleta vračajočega se turista — starejšega gospoda, ki je nesel v roki šopek Blagajevca volčina. Kaj za to, mi boste rekli. Seveda, tudi sami ne veste. Ta gospod je uganjal s tem precejšen vandalizem, kajti Blagajev volčin je ena naših najredkejših cvetlic in je že od nekdaj zaščitena. — Pogledal sem za tem gospodom, kako bo prišel mimo stražnika. Za hip sem si domisljal, da ga bo vstavil. Pa saj tudi stražnik ne pozna zaščitene rastlin in jih tudi poznati ne more. In vendar obstoja zakon o varstvu redkih ali za Slovenijo tipičnih in za znanstvo pomembnih živali in rastlin in o varstvu špilj v področju dravske banovine. In vendar je v tem zakonu § 7., ki pravi: »Zupani in orožništvo, kakor tudi vsi javni nadzorstveni organi, posebno pa gozdno, lovsko in poljsko varstveno osebo in tržna policija so zavezani, da nadzirajo izvrševanje tega zakona in da ovajajo prestopke političnemu okrajnemu oblastvu.« — Ta zakon o varstvu narode je tipični zakon na papirju, ki ga nihče ne izvaja. Pogledajte samo klobuke, recimo »sportne klobuke« naših turistov. Ali ni skoro na vsakem par posušenih planik (očnič)? In to kljub temu, da je planika tudi ena izmed zaščitene rastlin.

Zakon o varstvu narode je vse premalo poznan. To bi moralo biti. Ostalo bi potem že sledilo samo od sebe. Treba bi bilo le par eksemplarnih kazni, ki bi se morale razglasiti, potem pa bi se kmalu vzbudilo zanimanje za ta zakon.

Naš — učiteljski — stan pri tej stvari lahko mnogo stori. Vsaj enkrat na leto je treba otroke opozoriti na zaščitene rastline in živali. Na šolskih izletih je to najprimernejše in zato prinašam v sledečem seznamu zaščitene živali in rastlin, ki so navedene v zakonu:

Omenjeni členi so sledeči:

§ 1.

Ne smejo se loviti, pokončavati, prodajati, ponujati v nakup in izvažati te živali:

1. sesalci: kozorogi obeh vrst (C. cretensis in C. ibex L.);

2. ptiči: vir ali velika uharica (Bubo bubo L.), sokol selec (Falco peregrinus Tunst.), rjasti škarnjak (Milvus milvus L.), kostanjasti škarnjak (Milvus forficatus L.), ribji orel (Pandion haliaetus L.), belorepec (Haliaeetus albicilla L.), sršenar (Pernis apivorus L.), kraljevski orel (Aquila malanactis L.), planinski orel (Aquila chrysaetos L.), klinček ali ruski orel (Aquila pomarina Brehm.), mišar (Buteo buteo L.), kocasta kanja (Archibuteo lagopus Br.), rjavi lunj (Circus aeruginosus L.), pepelasti splevec (Circus cyaneus L.), lunj dolgorepec (Circus macrourus Gm.), lunj beloritec

(Circus pygargus L.), orehar (Nucifraga caryocactes L.), kroker (Corvus corax L.), rjava čapla (Ardea purpurea L.), čaplica (Ardetta minuta L.), bobnarica (Botaurus stellaris L.) in kvakač (Nycticorax nycticorax L.);

3. želva sklednica (Emys arbicularis L.);

4. brezvretenčarji: vsi jamski hrošči, pajkovi in mehkužci, planinski kozliček (Rosalia alpina L.), orjaški krešič (Procerus gigas Creutz.) in metulj apolon (Parnassius apollo L.).

§ 2.

Jajca ptičev, naštetih v § 1. pod točko 2., se ne smejo uničevati ali pobirati, mladi ptiči ne jemati iz gnezd in gnezda ne razdirati.

§ 3.

Ne smejo se trgati, rvati, prodajati, ponujati v nakup in izvažati te rastline:

1. košutnik ali rumeni svišč (Gentiana lutea L. et var. symphandra Mrb.);

2. Fröhlichov svedec ali Fröhlichov svišč (Gentiana Fröhlichii Hladn.);

3. panonski svišč (Gentiana Clusii);

4. Sternbergov klinček (Dianthus Sternbergii);

5. strupena zlatica (Ranunculus Thora);

6. murka ali zamorček (Nigritella nigra L. in Nigritella rubia Richt.);

7. lepi čevljev ali lepi ceptec (Cypripedium calceolus L.);

8. Blagajev volčin (Daphne Blagayana Freyer);

10. dišeči volčin (Daphne genkwa L.);

11. progasti volčin (Daphne striata Tratt.);

12. lovrolistni volčin ali volčji koren (Daphne laureola L.);

13. planinska možina (Eryngium alpinum L.);

14. kranjski jeglič (Primula carniolica Jacq.);

15. lepi jeglič ali avrikel (Primula auricula);

16. Cojzova vijolica (Viola Zoisii);

17. Cojzova zvončica (Campanula Zoisii);

18. rogata vijolica (Viola carnuta L.);

19. cesarski silj ali cesarski koren ali jašerica ali askerica (Peucedanum ostruthium L.);

20. božje drevce ali božji les (Ilex aquifolium L.);

21. planika ali očnica ali pečnica (Leontopodium alpinum Can.).

Trgovsko ukoriščanje alpske flore sploh je prepovedano.

§ 6.

Naravne jame (špilje) so pod nadzorstvom pokrajinske uprave za Slovenijo, gošpodarskega oddelka, ter se smejo oskrbovati in ukoriščati le na način, ki ga odobri nadzorstveno oblastvo po zaslusanju Muzejskega društva za Slovenijo.

Mnenja sem, da navedeni členi dovolj jasno govore in zato jih prepuščam brez nadaljnega komentarja vzgojiteljem našega naraščaja.